

STYRELSEHANDLING nr 8
2017-09-25

**Genomgång av läget på de utsatta torgen/
GöteborgsLokalers trygghetsinsats**

Anteckning

Till styrelsen för anteckning.

Säkerhets- och Trygghetsarbete

Förvaltnings AB GöteborgsLokaler har tagit beslutet att satsa extra på säkerhetsarbetet.

Målet med GöteborgsLokalers säkerhetsarbete är att minska risken för att en oönskad händelse inträffar. Om en sådan ändå inträffar, vill vi minimera konsekvenserna för människor, egendom och miljö. Målet är anpassat till bolaget som helhet.

Vi har också ambitionen att i största möjliga mån även bistå våra hyresgäster i deras säkerhets- och trygghetsarbete. Som ett steg i det arbetet har vi tidigare tagit fram broschyrer med förslag på hur de kan arbeta med till exempel brandskydd och övriga säkerhetsfrågor. Informationen har levererats i den kontraktspärm som alla hyresgäster får när de tecknar avtal med oss. Häften har även funnits tillgängliga på GöteborgsLokalers hemsida. Tyvärr har vi uppmärksammat att kunskapen inte allt nått ut till de medarbetare som drabbats av oönskade händelser. Därför har GöteborgsLokaler utvecklat en så kallad Trygghetskalender som ska hjälpa till på vägen att skapa en tryggare och säkrare arbetsmiljö. Tanken är att kalendern ska vara lättillgänglig för hela personalen och ligga till exempel i lunchrummet. Den nya kalendern kommer att distribueras löpande och alltid vid ett personligt besök, där hyresgästen erbjuds en trygghetsbesiktning av verksamheten.

När konceptet Torgsamverkan togs fram byggde det på en kort utbildning, en säkerhetsbesiktning och en ökad kontroll på den egna kontanthantering. Den nuvarande trenden i samhället går mot en minskad kontanthantering. Idag bedöms det också finnas ett ökat behov av säkerhetsåtgärder i verksamheterna och en större samverkan mellan verksamheter. För att nå ett tillfredställande resultat krävs därför insatser både för egna medarbetare och våra hyresgäster.

SOS Alarm: 112

Egna medarbetare:

- Öka kunskaperna om olika samhällsproblem
- Föreläsning parallella samhällsstrukturer och gängbrottslighet
- Information om polisens arbetssätt och inriktning.
- Föreläsning om radikaliseringsprocessen.
- Utbildning i evenemangssäkerhet (avser Centrumutvecklare).

Hyresgäster:

Ökade insatser inom brandskydd och övriga säkerhet för hyresgäster.

Erbjudande om:

- Föreläsning
- Säkerhetsbesiktning
- Trygghetskalendern
- Trygghetsvandring (med ny teknik)

Säkerhetsrapport beträffande torg inom särskilt utsatta områden.

Syftet med denna rapport är att ge en bakgrund till situationen och en lägesbild torg för torg. Underlag för rapporten hämtas från Göteborgs Stads brottsförebyggande program, Polisens rapporter, rapporter från bevakningsbolag samt uppgifter från medarbetare och enkäter.

Polisens rapport Utsatta områden 2017

- Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen.

Rapporten är nummer tre under samma tema. Tidigare har polisen presenterat en nationell översikt av kriminella nätverk och en rapport som berör utsatta och särskilt utsatta områden. *"Ambitionen med rapporten är att öka kunskapen för att bättre förstå problematikens omfattning och hur den sannolikt kommer att påverka samhällsutvecklingen framöver. Detta för att skapa förståelse för nödvändiga och långsiktiga samhällsförändringar som kan motverka att problemen i de utsatta områdena fördjupas."*

Göteborgs Stads brottsförebyggande program "Dialog och samarbete"

Det brottsförebyggande programmet är omfattande. Programmet riktar sig till alla Göteborgs Stads verksamheter.

GöteborgsLokaler konstaterar att bolaget kan bidra till tryggare och trevligare stad inom flera utpekade strategiska områden. Inom i stort sett alla områden kan våra åtgärder ge ett stöd i rätt riktning. Inom några av områden har vi möjlighet att mer tydligt göra skillnad.

I kapitel tre betonas vikten av att verka för att stadens offentliga rum är öppna, trygga och tillgängliga för alla grupper i samhället under alla tider på dygnet. För GöteborgsLokaler innebär det att bolaget skall arbeta med trygghetsfrämjande åtgärder alla tider på dygnet. GöteborgsLokaler bidrar till att hantera konflikter i det offentliga rummet genom att exempelvis anlita Torgvärdar.

Stadens offentliga rum skall vara tillgängliga under alla tider på dygnet. GöteborgsLokaler bedömer att detta särskilt riktar sig mot att alla oavsett ålder eller kön skall känna sig trygga. Genom undersökningar vet vi att särskilt kvinnor känner sig mer otrygga/utsatta under kvälls- och nattetid.

I sista kapitlet fastställs följande målbild; – "Det är tryggt att ha att göra med Göteborgs Stad." GöteborgsLokaler berörs av samtliga punkter i strategin. En viktig uppgift för bolaget är att motverka och försvåra för organiserad brottslighet, samt tillse att oseriösa företag inte kommer ifråga vid lokaluthyrning och inköp. En grundsten för att lyckas i det arbetet är att medarbetarna känner trygghet i arbetet och stort förtroende för att bolaget gör allt som är möjligt för att arbetsmiljön fortsatt skall vara god.

Särskilt utsatta områden - GöteborgsLokalers verksamhet.

Av polisens rapport framgår att Göteborg har sju särskilt utsatta områden och två utsatta områden. De särskilt utsatta är; Bergsjön, Biskopsgården, Gårdsten, Hammarkullen, Hjällbo,

Lövgärdet och Tynnered/Grevegården/Opaltorget/ V Frölunda. De utsatta är Hisings Backa och Rannebergen. GöteborgsLokaler har egna fastigheter alternativt externförvaltning i alla områden utom i Lövgärdet och vid Opaltorget.

Generella åtgärder/insatser

- Vid uthyrning av lokaler genomför GöteborgsLokaler ett antal kontroller för att försöka undvika att hyra ut till verksamheter som skapar otrygghet.
- GöteborgsLokaler har under lång tid arbetat med att öka tryggheten även inom områdena brand, fysiskt skalskydd, skalskydd i form av inbrottslarm och bevakning.
- Under dagtid/kvällstid erbjuder vi bevakning i form av Torgvärdar för att öka tryggheten och minska risken för att torget skall bli ett tillhåll för störande missbrukare.
- I syfte att minska risken för rån och andra överfall mot butiker och andra verksamheter erbjuder vi ett koncept – Torgsamverkan. I konceptet ingår utbildning, riskinventering, eventuella åtgärder i butik och på torg och en säker egen hantering av kontanter inom respektive verksamhet. Särskilda säkerhetsmöten erbjuds vid de tillfällen våra hyresgäster önskar.
- Trygghetskalendern ger våra hyresgäster ytterligare stöd i säkerhets- och trygghetsarbetet. Den är avsedd att ligga i lunchrummet så att alla medarbetare, när möjlighet ges, kan öka sina kunskaper inom området.
- GöteborgsLokaler har startat en trygghetsinsats för att öka tryggheten vid bolagets alla handelsplatser.

Lokalpolisområde Nordost - kameraövervakning

I syfte att öka lagföringen har polisen beslutat införa kameraövervakning på Bergsjön Centrum, Hjällbo Centrum och Hammarkullen. Avsikten är att tidigare kunna ingripa mot signalbrott. Med signalbrott menas brott, incidenter eller ordningsstörningar som har stor påverkan på människors upplevda trygghet. GöteborgsLokalers styrelse har givit klartecken till bolaget att tillsammans med Förvaltnings AB Framtidens bolag finansiera polisens satsning.

Vårväderstorget (Biskopsgården)

Bakgrund

Särskilt under kvälls- och nattetid har det, under lång tid, skett ett stort antal våldsbrott. Torget används som en öppen marknadsplats för försäljning av narkotika. Detta skapar en

otrygghet och minskar allmänhetens tilltro till samhället. Ett stort antal grova våldsbrott har skett på och i nära anslutning till torget. Torget uppfattas som mycket tryggt på dagtid när butikerna är öppna.

Vidtagna åtgärder – utöver de generella

Mycket god samverkan med övriga intressenter i stadsdelen. Utbildning av våra lokalhyresgäster. Torgvärdarna har lyckats minska ned ordningsstörningar till en omfattning där de idag inte uppfattas som avgörande för en nyetablering av butiker.

Aktuell lägesbild

Det har varit en period av lugn. Det beror på att många kriminella personer är återfinns inom kriminalvården och att polisen har fortsatt visat en hög närvaro på torget. Trots dessa insatser har det uppstått nya gäng i åldern 14-18 år. De har börjat skapa oro som kräver nya insatser. Samma personer rör sig på både Vårväderstorget och Länsmanstorget. Trygghetsbetyget låg på 62 vid en tidigare mätning. Inte helt godkänt men steg, vid senaste tillfället, till 68 vilket är klart godkänt.

Kameraövervakning

Tre kameror övervakar ingångarna (portikerna) till nedre delen av torget.

Länsmanstorget (Biskopsgården)

Bakgrund

Under kvälls- och nattetid har tidigare skett ett antal uppmärksammade våldsbrott. Torget används ibland som en öppen marknadsplats för försäljning av narkotika. Detta skapar en otrygghet och minskar allmänhetens tilltro till samhället. Tidigare har funnits en bankomat som övervakades. Den är nu borta och därmed har vi inte någon möjlighet till kameraövervakning. Torget uppfattas som tryggt på dagtid när butikerna är öppna.

Vidtagna åtgärder – utöver de generella

Mycket god samverkan med övriga intressenter i stadsdelen. Torgvärdarna har lyckats minska ned ordningsstörningar betydligt. Emellanåt krävs fortfarande betydande insatser (i förhållande till torgets storlek) för att begränsa ordningsstörningar från missbrukare.

Aktuell lägesbild

Det har varit en period av lugn. Det beror på att många kriminella personer är återfinns inom kriminalvården och att polisen har fortsatt visat en hög närvaro på torget. Trots dessa insatser har det uppstått nya gäng i åldern 14-18 år. De har börjat skapa oro som kräver nya insatser. Samma personer rör sig på både Vårväderstorget och Länsmanstorget. Det finns tydliga rapporter om en öppen droghandel.

Kameraövervakning

Förekommer inte.

Selma Lagerlöfs Torg (Hisingsbacka)

Bakgrund

Från 2006 och framåt har Backa drabbats av ett stort antal bilbränder. Någonstans efter år 2011 minskade de betydligt. Ett antal "återfall" har skett. Backagänget blev ett etablerat faktum. Man hotade och tvingade till sig ekonomiska fördelar. En färgbutik eldhärjades uppsåtligen (mordbrand) och verksamheten upphörde. En handlare hörde av sig med sitt bekymmer. Han hade blivit hotad av gänget när han vägra betala en "etableringskostnad" och en "försäkring mot onödiga skador". Hans verksamhet finns inte kvar. Det är osäkert vad det beror på. I november angreps en grönsakshandlare med familj. Det är inte helt klarlagt vad det beror på. Under utredningens gång "glömde" alla vittnen händelsen. Inga vittnen vågade uttala sig. Följden blev att de tre gärningsmännen friades och familjen fick lämna sin verksamhet och flytta till annan ort.

I ett PM (i förundersökningen) berättar en polis om ett samtal med en av de åtalade.

"Han är tydlig med att vi aldrig kommer att kunna sätta dit någon ur Backagänget om det händer grönsakshandlaren något för det kommer vi inte kunna bevisa. Han säger att det är så det fungerar i Hisings Backa och det bör man känna till om man bor här".

Vidtagna åtgärder – utöver de generella

- Relativt stora extrainsatser i form av Torgvärdar kvälls- och nattetid. Ibland har patrulleringen förstärkts med hund.
- Besök hos handlarna.
- Särskilda säkerhetsmöten med handlarna.
- Förstärkt samverkan med polis.
- Trygghetsvandring på torget har genomförts tillsammans med handlare/ verksamhetsutövare vid ett flertal tillfällen.

Aktuell lägesbild

Idag bedöms området vara relativt lugnt. Det finns en del ordningsproblem i form av buskörning med moped och liknande. Vi har inga uppgifter om öppen droghandel. Antal och omfattning av ordningsstörningar i form av högljudda bråkiga missbrukare har minskat betydligt efter Torgvärdarnas arbete och stängningen av Systembolaget. Det tidigare omtalade Backagänget håller en lägre profil och vistas i huvudsak inom Backa Röd och Blendas gata. De påkallar inte lika hög uppmärksamhet från omvärlden längre. Brottsligheten bedöms öka med nyrekrytering men de tidigare allmänna ordningsproblemen har minskat till nästan ingenting. Det kan bero på något man kallar "streetsmart". De syns ibland röra sig över Tuve Torg, Bäckebo och Selma Lagerlöfs Torg. Trygghetsbetyget är bra på Selma Lagerlöfs Torg. Det dessutom från ett bra betyg på 63 till ännu bättre 75.

Kameraövervakning

Förekommer inte

Bergsjön Centrum – Rymdtorget (Bergsjön)

Bakgrund

Särskilt under kvälls- och nattetid har, under lång tid, skett ett stort antal mycket grova våldsbrott. Det har hänt att konkurrerande gäng har kidnappat ledare från motsatt gäng och misshandlat och mördat dem. Trots att andra personer blev vittne till ett bortförande vågade ingen ringa polis eller vittna. Bergsjön ingår som en del av, Förvaltnings AB Framtidens, sju mest prioriterade områden i Göteborg. Under eftermiddag/kväll ändrar torget karaktär. Då rör sig grupper av ungdomar runt i närområdet. Försäljning av droger sker helt öppet. En tid tog de kriminella över kontrollen av parkeringsgaraget genom att uppträda hotfullt mot alla som vistades i garaget. De som hämtade sin bil vågade inte ens titta på dem. En medarbetare i bolaget blev bryskt tillfrågad om vad han gjorde där och hur länge han tänkt stanna. Alla kriminella uppträdde med sk hoodie och maskerade med näsduk över ansiktet. Tidigare gick man till låtsasangrepp mot vakterna, beroende på årstid förekom det även snöbollskastning. Maskerade ungdomar sprang omkring och rökte cannabis helt öppet.

Vidtagna åtgärder – utöver de generella

En ombyggnad av torget är planerad. Den kommer att anpassa de tillgängliga ytorna till butikernas öppettider. De stora öppna ytorna anpassas till butikernas öppettider. Det innebär att vi minskar utrymmet för den öppna droghandeln. Tillsammans med Familjebostäder sker en omfattande satsning på Torgvärdar. De rör sig över hela bostadsområdet, i verksamheter och garage och skapar trygghet. En mycket god samverkan sker med Familjebostäder, Polisen och stadsdelsförvaltningen.

Aktuell lägesbild

Körning med moped och mc innebär en omfattande ordningsstörning. Körning utförs på ett hotfullt sätt. Man kör så nära det är möjligt oavsett det handlar om vuxna eller barn. De kriminella ungdomarna skaffar sig makt över barnen genom att skrämman dem till underkastelse.

Vuxna uppmärksammade ett angrepp på barnen och tillrättavisade de kriminella. Ungdomarna gick omedelbart av sina fordon och fram till de mindre barnen och höll upp armarna och "kramade om dem" (barnen såg vettskrämda ut). Med en blick av överlägsenhet vänder sig ungdomarna till de vuxna och säger "barn här ha väl inte hänt något?". Inget barn svarar. Då vänder sig ungdomarna mot de vuxna och säger "i Bergsjön håller vi ihop mot er".

Det mest aktuella just nu är att ett stort antal pojkar i åldern 7-10 år stör ordningen på biblioteket och torget. På biblioteket kastar man runt böcker och försöker förhindra kvällsstängningen genom att alla önskar besöka toaletten. På torget stör man genom gap och skrik, besöker ICA affären och stökar runt bland varorna. När Torgvärdarna kommer cyklar man runt dem och kastar sten mot dem. Stadsdelsförvaltningen har enligt uppgift påbörjat åtgärder.

Det trygghetsbetyg handlarna ger torget är mycket låg. Från ett mycket högt 75 till 38 på den senaste mätningen.

Kameraövervakning

Förekommer idag endast vid bankomaten. Bergsjön Centrum är en del av polisens satsning på kameraövervakning.

Rannebergen Centrum (Rannebergen – utsatt område)

Bakgrund

Rannebergen bedöms vara ett område som inte tillhör gruppen "särskilt utsatta områden". Tidigare har Rannebergen ansetts vara ett av Bostadsbolagets populäraste områden. Det har inte funnits några tydliga rapporter om en öppen droghandel. Ordningsproblemen har bestått i körning med moped eller mc och alltför många pojkar uppehåller i direkt anslutning till affärens entré. Många vågar inte passera dem och undviker därför att handla under kvällstid. Ungdomarna visar makt genom att placera sig så att besökare tvingas kryssa sig fram förbi dem. På dagtid försökte de köra iväg vår praktikant som inventerade blomsterarrangemangen. Butiken har blivit rånad, med pistol, flera gånger. För att arbeta med ordningsproblemen har polisen och socialtjänsten genomfört ett antal "orosamtal". De hade en god effekt.

Vidtagna åtgärder – utöver de generella

Stödsamtal med hyresgästen, rådgivning mm. Mycket god samverkan med Polis, Bostadsbolaget och SDF. Tillfälliga insatser med ordningsvakter har skett.

Kameraövervakning

Förekommer endast på taket för att skydda mot tidigare omfattande skadegörelse.

Hammarkulletorget (Hammarkullen)

Bakgrund

De anmälda brotten på Hammarkulletorget är försvinnande få. Den typen av brottslighet som sker anmäls sällan. Antalet narkotikabrott står direkt relation till den insats som polisen levererar. En kriminell grupp har under lång byggd upp ett mycket omfattande brottsligt nätverk. Det skapar en otrygghet och minskar allmänhetens tilltro till samhället. Vår uppfattning är att torget är en plats som den organiserade brottsligheten utövar en kontroll över, likt en parallell struktur.

Handlare som talat med polisen har utsatts för ett bryskt uppträdande från de kriminella. Det bryska uppträdandet har bland annat bestått i följande uttalande "Vi såg att snuten var inne i din butik alltför länge. Du ska ge fan i att snacka med dem".

En medarbetare i ett bostadsföretag skulle hämtas av sin sambo efter arbetsdagens slut. Sambon körde upp med bilen för att vända men tittade alltför länge mot gänget. Det resulterade i att de sprang i kapp bilen ryckte honom ur bilen och misshandlade honom. Liknande uppgifter finns om bostadshyresgäster som ringt polisen.

Vidtagna åtgärder – utöver de generella

- Extrainsatser i form av Torgvärdar kvälls- och nattetid.
- Samtal kring säkerheten vid brukarträffar.

Aktuell lägesbild

Torget används som en öppen marknadsplats för försäljning av narkotika under en stor del av dygnet. De kriminella har en god kontroll över torget. Handlarna ger torget trygghetsbetyget 42, vid förra mätningen var det 50.

Kameraövervakning

Hammarkullen är en del av polisens satsning på kameraövervakning.

Hjällbo Centrum

Bakgrund

En förutsättning för att få igång en etablerad handel var tydliga krav på en omfattande satsning på säkerhet. GöteborgsLokaler anlidade Torgvärdar under hela butikernas öppettider. Efterhand minskade ordningsproblemen och därmed kunde bolaget i samverkan med handlarna minska ned omfattningen. Idag tjänstgör Torgvärdarna mellan klocka 20.00 till 23.30 varje dag. Antalet anmälda brott är relativt få. Rapporter om öppen droghandel förekommer. Under kvällstid är torget en samlingsplats för många ungdomar. Tidigare har skolan varit en mycket aktiv partner i att försöka minska ordningsproblem och snatterier. Under butikernas öppettid anser våra handlare att det är relativt tryggt i Hjällbo Centrum. Index har ökat från 47 till 55. Ett index på över 60 är bra.

Vidtagna åtgärder – utöver de generella

Större satsning på Torgvärdar. Relativt liten handelsplats med ordningsvakter viss tid varje dag. Mycket god samverkan med Polis och stadsdelsförvaltningen. Relativt sett lägre intresse från handlarna att samverka mot brott.

Aktuell lägesbild

Vi har tydliga indikationer på att det förekommer handel med narkotika på och omkring torget. På andra sidan bron vid skolan förekommer det droghandel olika dagar vid olika tidpunkter. Typiska ordningsproblem i form av berusade personer förekommer, men mer sällan. Ordningsproblemen består mer av störningar från ungdomar och äldre ungdomar. En aggressiv attityd till Torgvärdarna gör det svårare att skapa positiva relationer. Man anklagar Torgvärdarna/Ordningsvakterna för att ringa polis. Man förstår inte riktigt rollen eller så har man lyckats att få vissa Torgvärdar att inte ringa polis vid olika brott. I Hjällbo har trygghetsbetyget ökat från 47 till 50, en mindre ökning men i alla fall en ökning.

Kameraövervakning

Hjällbo Centrum är en del av polisens satsning på kameraövervakning.

Gårdstens Centrum (Gårdsten)

Bakgrund

Torget ägs av Gårdstensbostäder men hyresavtalen förvaltas av GöteborgsLokaler. Gårdsten tillhör gruppen särskilt utsatt område. I Gårdsten har förekommit ett antal uppmärksammade grova våldsbrott. Bolagets uppdrag är tydligt formulerat vilket innebär att utveckla hela närområdet.

Bolaget sedan det bildades konsekvent arbetat med att motverka all form av kriminalitet. Alla kriminella aktiviteter har beivrats oavsett om medarbetare, hyresgäster, bolaget eller andra varit utsatta. Trygghetsgruppen har arbetat trygghetsfrämjande i hela Gårdsten inklusive centrum.

Gårdstensbostäder har tydligt arbetat mot lokalhyresgäster som låtit sig involveras i olika former av brott. Hyreslagens alla möjligheter till rättelsebrev och uppsägningar har prövats.

Öppen droghandel har tidvis förekommit på flera platser. Vid senaste polisens senaste kontroll av Gårdstens centrum förekom ingen droghandel.

Vidtagna åtgärder

Mycket god samverkan med Polis och Gårdstensbostäder. Tack vare en mycket god myndighetssamverkan organiserad av Kunskapscentrum mot organiserad brottslighet har det varit möjligt att avsluta flera lokalhyresavtal där olika former av illegal verksamhet pågick. Gårdstensbostäder har sedan många år en egen Trygghetsgrupp som arbetar alla dagar från kl 17.00 med tydlig uppgift att öka tryggheten.

Aktuell lägesbild

Ökande trygghet bland boende och handlare. Man har ett stort förtroende för Gårdstensbostäder. Resultaten är goda, arbetet fortsätter med samma intensitet. Det är fortsatt viktigt att driva den positiva processen framåt. Bolaget fortsätter, med stöd av hyreslagen, att ställa krav på både bostadshyresgäster och lokalhyresgäster.

Kameraövervakning

Förekommer i centrum och parkeringshus (Gårdstensbostäders egna beslut).

Förvaltnings AB GöteborgsLokaler

Bo Säljö /Säkerhetschef